

computerschaak

CHESS, 0,5X COMPUTERSCHAAK-KAMPIOEN

Het Nederlandse kampioenschap computerschaak 1983 is op overtuigende wijze behaald door het programma Chess 0,5X van W.H. Elsenaar (Amsterdam). Chess 0,5X scoorde 8 uit 8 en toonde daarmee aan minstens één klasse sterker te spelen dan de overige programma's. Het spelpeil van Chess 0,5X kan schaaktechnisch als zeer behoorlijk gekarakteriseerd worden; af en toe liet het programma zelfs indrukwekkende staaltjes zien (zie partij). Het was in de vorige toernooien niet voorgekomen dat één programma er zo duidelijk bovenuit stak. Op een gedeelde 2/3 plaats eindigden PK83 (Ard van Bergen) en PION (TH Delft) met een score van 5½ uit 8.

De beste technische prestatie is geleverd door F. Morsch van Nona. Hij heeft niet alleen het programma ontworpen, maar ook de bijbehorende apparatuur zelf gebouwd. Met zijn programma bracht hij Chess 0,5X aan de rand van een nederlaag.

Organisatie

Het toernooi vond dit jaar plaats in Leiden en werd georganiseerd door het Centraal Rekeninstituut (CRI). Het werd verspeeld in twee weekends (19-21 en 26-28 augustus); in elk weekend werden 4 partijen volgens het Zwitserse systeem afgewerkt. In tegenstelling tot de voorgaande jaren werd er nu één partij tegelijk gespeeld door een programma (vroeger drie). Deze spelvorm gaf het toernooi het karakter van een echt schaaktoernooi.

Eindstand

De eindstand van het kampioenschap luidt als volgt: 1. en kampioen Chess 0,5X 8 (uit 8); 2/3. PK83/PION 5½; 4/5. Gambiet '83, Nona 5; 6. Pachera 4½; 7/8. Cyborg 1.0, Nightmare 4; 9/11. Rebel, Storm, Usurpator II 3½; 12. Dappet 3; 13. GVNAD 1; 14. IGM 0.

Het spelpeil

De speelsterkte van Chess 0,5X was konstant erg goed, ofschoon het programma in drie partijen in schaaktechnische moeilijkheden kwam. Het programma toonde evenwel aan ook de hem gegeven tegenkansen te kunnen benutten. PK83 was sterk vooruitgegaan ten opzichte van vorig jaar, terwijl PION en Gambiet '83, de onttroonde kampioen, ongeveer dezelfde speelsterkte bezaten als vorig jaar. No-

na is zonder meer een aanwinst voor het Nederlandse computerschaak.

Partij

De onderstaande partij kan beschouwd worden als het visitekaartje van de nieuwe kampioen. De partij zal stellig de ronde doen in de (computer)schaakpers en is hier en daar reeds gepubliceerd. Hij mag hier evenwel niet ontbreken.

Wit: Chess 0,5X (W.H. Elsenaar)

Zwart: Gambiet '83 (W.J. Rens)

Leiden, 3de kampioenschap van Nederland, 8ste ronde.

SPAANS

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lb5 a6 4. Lg4 Pf6 5. 0-0 Le7 6. Te1 b5 7. Lb3 d6 8. c3 0-0 9. h3 Pa5 10. Lc2 e5 11. d4 Dc7 12. Pbd2 exd4 13. cxd4 Lb7 14. b4

Wit is uit zijn openingsbibliotheek. De theorie geeft hier 14. d5 of 14. Pf1.

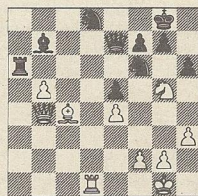
14. ..., Pc6 15. dxe5 dxe5 16. a3 Tfd8 17. Lb2 a5 18. bxa5 Txa5 19. De2 b4

Gambiet speelt het actief. Het geheel komt met behulp van een aantal leuke tussenzetjes op een afwikkeling neer naar een gelijke stelling.

20. Pc4 bxa3 21. Lxa3 Lxa3 22. Txa3 Txa3 23. Pxa3 Ta8 24. De3 Pb4 .

In deze stelling blijkt dat Gambiet niet goed kan manoeuvreren. Er worden een aantal zetten gedaan zonder samenhangend plan.

25. Lb1 Ta6 26. Db3 Pc6 27. Pb5 Db6 28. Ld3 Dc5 29. Pg5 Pd8 30. Td1 h6 31. Lc4 Dc7 32. Db4!

Een schitterend dame-offer, dat helemaal korrekt is. Het wordt gespeeld op tactische gronden en is onmiddellijk beslissend, ofschoon zwart nog leuk tegenspel laat zien; hij kan het offer niet aannemen (32. ..., Dxb4 33. Txd8 mat). Dit kan zonder overdrijving de mooiste zet van het toernooi genoemd worden.

32. ..., Ta1 33. Dxe7 Txd1+ 34. Kh2 Td7 35. Dxe5 hgx5

Materieel gezien heeft zwart het er nog verrassend goed afgebracht. Zijn stelling is

evenwel onhoudbaar. Chess 0,5X wikkelt het bekwaam af.

36. Pd6 g4 37. Pe8 Td1 38. Pxf6+ gxf6 39. Dxf6 Lxe4 40. h4 Kh7 41. Lxf7 Pc6 42. Le8

Zwart geeft het op.

Eén zwaluw maakt nog geen zomer, maar deze partij geeft een goede indruk waartoe computers in de toekomst in staat zijn.

JAAP VAN DEN HERIK

Schakend Nederland - oktober 1983
Prof. dr. H.J. van den Herik: Chess 0,5X computerschaakkampioen
(W.H. Elsenaar / Chess 0,5)